

Způsob vypořádání pozměňovacích návrhů

k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (ke sněmovnímu tisku č. 213)

Zpracoval: Tereza Karasová – Odbor živností a spotřebitelské legislativy
Mgr. Dana Kaslová – Odbor legislativní

Schválil: ŘO Ing. Mgr. Jan Strakoš, LL.M. – Odbor živností a spotřebitelské legislativy
ZŘO Mgr. Dana Kaslová – Odbor legislativní
NM Ing. Eduard Muřický – Sekce průmyslu a stavebnictví
ST JUDr. Martina Děvěrová, MPA – Sekce státní tajemnice

Poř. č.	Vládní návrh zákona (vybrané části, ke kterým se vztahují pozměňovací návrhy)	Jméno poslankyně, poslance Pozměňovací návrh	Způsob vypořádání
1. SD 1184	ČÁST DRUHÁ Změna občanského zákoníku	Poslanců Karla Haase, Patrika Nachera a Michala Zuny	Stanovisko MPO – souhlasí Regulace obsažená v § 1844b občanského zákoníku cílí na

<p>Čl. III</p> <p>76. Za § 1844a se vkládá nový § 1844b, který včetně nadpisu zní:</p> <p>„§ 1844b</p> <p>Použití prostředku komunikace na dálku</p> <p>Podnikatel může při komunikaci se spotřebitelem použít automatický telekomunikační systém nebo faxový přístroj jen s předchozím souhlasem spotřebitele; jiný prostředek komunikace na dálku umožňující individuální jednání může použít jen v případě, že spotřebitel jeho použití neodmítl. Tímto postupem spotřebiteli nesmí vzniknout náklady.“.</p> <p>CELEX: 32002L0065</p>	<p><u>Navrhovaná úprava:</u></p> <p>1. V ČÁSTI DRUHÉ, článku III., bod 76. nově zní:</p> <p>„76. Za § 1844a se vkládá nový § 1844b, který včetně nadpisu zní:</p> <p>„§ 1844b</p> <p>Nevyžádaná obchodní sdělení</p> <p><u>Kontaktuje-li podnikatel spotřebitele, může při komunikaci se spotřebitelem použít automatický telekomunikační systém nebo faxový přístroj jen s předchozím souhlasem spotřebitele; jiný prostředek komunikace na dálku umožňující individuální obchodní sdělení může použít jen v případě, že spotřebitel jeho použití neodmítl. Tímto postupem spotřebiteli nesmí vzniknout náklady.“.</u></p> <p>CELEX: 32002L0065</p> <p><u>Odůvodnění:</u></p> <p><u>K bodu 1.</u></p> <p>Účelem novelizačního bodu vládního návrhu je transponovat článek 10 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/65/ES ze dne 23. září 2002 o uvádění finančních služeb pro spotřebitele na trh na dálku a o změně směrnice Rady 90/619/EHS a směrnic 97/7/ES a 98/27/ES (dále také jen „směrnice 2002/65/ES“) regulující použití prostředků komunikace na dálku v případě nevyžádané komunikace týkající se finančních služeb. Cílem tohoto pozměňovacího návrhu je zpřesnění transpozice, aby bylo jasné, že se uvedené ustanovení nevztahuje na jakoukoli komunikaci mezi podnikatelem – finanční institucí a spotřebitelem.</p> <p>Ustanovení § 1844b má mířit pouze na nevyžádanou komunikaci ze strany podnikatele - poskytovatele finanční služby vůči spotřebiteli, nikoli na jakoukoli komunikaci mezi finanční institucí a spotřebitelem bez ohledu na její účel nebo na</p>	<p>ochranu spotřebitelů před nevyžádanými kontakty ze strany podnikatelů/poskytovatelů finančních služeb, proto s navrhovanými změnami můžeme souhlasit.</p>
---	--	--

		<p>komunikaci, kdy podnikatele kontaktuje sám spotřebitel. Toto vyplývá jak z názvu čl. 10 směrnice 2002/65/ES („<i>Nevyžádaná sdělení</i>“), tak z příslušného recitálu 26: „...<i>Členské státy by měly přijmout vhodná opatření k účinné ochraně spotřebitelů, kteří si nepřejí být kontaktováni prostřednictvím některých komunikačních prostředků nebo v některých okamžicích...</i>“.</p> <p>Pojem „nevyžádané sdělení“ pak v sobě zahrnuje jak prvek iniciativy ze strany finanční instituce, tak současně vymezuje i obsah samotného sdělení. Takovým nevyžádaným sdělením je typicky marketingová komunikace. Naopak za nevyžádané sdělení nelze považovat takovou komunikaci, která představuje plnění dohodnuté mezi finanční institucí a spotřebitelem, tj. obsluhu klienta v rámci smluvního vztahu, zejména pokud jde o technickou a servisní komunikaci týkající se poskytované finanční služby.</p> <p>Tímto pozměňovacím návrhem se proto navrhuje změna nadpisu § 1844b na „<i>Nevyžádaná obchodní sdělení</i>“ v souladu s označením čl. 10 směrnice 2002/65/ES a doplnění obdobného textu jako ve stávajícím ustanovení § 1844a odst. 1 občanského zákoníku („<i>Kontaktuje-li podnikatel spotřebitele...</i>“) tak, aby bylo jasné, že úprava dopadá pouze na nevyžádanou komunikaci iniciovanou podnikatelem - finanční institucí.</p> <p>Předkladatel pozměňovacího návrhu dále navrhuje upravit ustanovení § 1844b v části věty první za středníkem a vyjasnit tak, že uvedené ustanovení míří pouze na takové prostředky komunikace na dálku, jež svým charakterem umožňují individuální komunikaci se spotřebitelem, tj. umožňující komunikaci s konkrétním spotřebitelem, resp. zasílání obchodních sdělení konkrétnímu spotřebiteli, jak odpovídá čl. 10 odst. 2 směrnice 2002/65/ES, a nikoli na prostředky umožňující jednání se spotřebitelem ve smyslu právního jednání, jak jej chápe občanský zákoník.</p> <p>Cílem § 1844b nemá být znemožnění komunikace za využití prostředků na dálku jako takové, ale zamezení nevyžádané komunikace ze strany finanční instituce, resp.</p>	
--	--	---	--

		<p>použití takových prostředků komunikace na dálku, které by spotřebitel mohl vnímat jako obtěžující. Původním zněním návrhu by například mohlo dojít k ohrožení dnes naprosto standardně využívaných automatů, které slouží k identifikaci požadavků klienta – spotřebitele a jejich nasměrování na odpovědný organizační útvar finanční instituce. Upravené ustanovení tak bude dopadat pouze na nevyžádaná marketingová a obchodní sdělení.</p>	
<p>2.</p> <p>SD</p> <p>1186</p>	<p>ČÁST DRUHÁ</p> <p>Změna občanského zákoníku</p> <p>Čl. III</p> <p>34. § 1825 včetně nadpisu zní:</p> <p>„§ 1825</p> <p>Zvláštní ustanovení o uzavírání smluv po telefonu</p> <p>(1) Kontaktuje-li podnikatel spotřebitele ústně prostřednictvím telefonu nebo obdobného zařízení, sdělí podnikatel spotřebiteli na začátku každého hovoru obchodní účel hovoru a údaje o své totožnosti, a pokud telefonuje v zastoupení</p>	<p>Poslanec Haas</p> <p><u>Navrhovaná úprava:</u></p> <p>1. V ČÁSTI DRUHÉ, článku III., v novelizačním bodu 34. vládního návrhu se za odstavec 2 doplňuje nový odstavec 3, který zní následovně:</p> <p>„(3) Odstavec 2 se nepoužije v případech, kdy:</p> <p>a) podnikatel kontaktuje spotřebitele na základě výslovné žádosti spotřebitele, nebo</p> <p>b) se nabídka podnikatele týká změny již dříve uzavřené smlouvy mezi spotřebitelem a podnikatelem.“.</p> <p><u>Odůvodnění:</u></p> <p>Obecně k navrhovaným změnám</p> <p><u>K bodu 1.</u></p> <p><u>Obecně k navrhovaným změnám</u></p> <p>Vládním návrhem navrhované novelizační body jsou připraveny primárně s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech</p>	<p>Stanovisko MPO – nesouhlasí</p> <p>k bodu 1, § 1825 odst. 3 písm. a):</p> <p>S navrhovanou výjimkou nelze souhlasit, neboť otevírá prostor pro obcházení regulace, a navíc vyvolává řadu výkladových nejasností.</p> <p>Obdobná výjimka pro situace, kdy nabídka byla učiněna na <i>žádost spotřebitele</i>, byla v minulosti hojně zneužívána k obcházení zákona a vedla k poškozování práv spotřebitelů (srov. dříve platný § 57 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb. – právo na odstoupení od smluv uzavřených mimo obchodní prostory vyjma situací, kdy návštěva byla sjednána na výslovnou žádost spotřebitele).</p> <p>Z navrhovaného znění není zřejmé, jakým způsobem má být souhlas</p>

<p>jiné osoby, rovněž údaje o její totožnosti.</p> <p>(2) Nabídku učiněnou během hovoru podle odstavce 1 podnikatel potvrdí spotřebiteli bez zbytečného odkladu v textové podobě. Spotřebitel je nabídkou vázán až poté, co projeví svůj souhlas</p> <p>elektronicky nebo podpisem potvrzení nabídky na listině.“.</p> <p>CELEX: 32011L0083§</p>	<p>spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES (dále také jen „směrnice 2011/83“). Navrhovaná nová znění vládním návrhem měněného ustanovení § 1825 občanského zákoníku však kromě zamýšlených žádoucích účinků mají i nezamýšlené důsledky. Vládní návrh zákona v původním znění by extrémně ztížil některá dnes v praxi naprosto běžná a každodenní právní jednání a mohl by rovněž přinést právní nejistotu, a to i přesto, že se například na finanční sektor s ohledem na ustanovení § 1840 odst. 1 písm. f) občanského zákoníku vztáhne jen velmi omezeně. V rámci finančního sektoru by tak mohla vzniknout dichotomie pro finanční služby a služby doplňkové, které finančními službami nejsou. Právní úpravou obsaženou ve vládním návrhu by tak byly negativně dotčeny zejména identifikační služby poskytované finančním sektorem, které jsou přitom jedním z pilířů modernizace a digitalizace České republiky.</p> <p>Aby byla zajištěna správná transpozice směrnice 2011/83 a zachována dosavadní obslužnost klientů z řad spotřebitelů a jejich informovanost je vhodné předmětné ustanovení pozměňovacím návrhem upravit.</p> <p><u>K bodu 1.</u></p> <p>Předkladatel pozměňovacího návrhu prvně zdůrazňuje, že vůbec nijak nezlehčuje hlavní smysl a účel legislativní úpravy obsažené v bodu 34. vládního návrhu (viz zejména důvodová zpráva k bodu 34. vládního návrhu, strana 122 sněmovního tisku), tzn. v reakci na některé dosavadní negativní případy z praxe a nekorektní obchodní praktiky některých nesolidních podnikatelů zvýšit právní ochranu spotřebitelů při smluvní kontraktaci mezi spotřebitelem a podnikatelem probíhající prostřednictvím telefonického hovoru (důvodová zpráva k bodu 34. vládního návrhu z dat spotřebitelských organizací uvádí nižší stovky problematických stížnostních případů ročně).</p> <p>Předkladatel pozměňovacího návrhu však současně zdůrazňuje, že v české praxi, typicky u speciálními sektorovými právními předpisy přísně regulovaných a dohledovými orgány veřejné moci dohlížených služeb (zejména bankovních, pojišťovacích, spotřebitelských úvěrových apod.) proběhnou každoročně k plné spokojenosti obou smluvních stran, jak spotřebitelů, tak podnikatelů, a bez jakýchkoliv právních stížnostních problémů desetitisíce či statisíce pozitivních případů smluvní telefonické kontraktace (ať již uzavření nových smluv o poskytování příslušné služby či uzavření dohod o změně dosavadních smluv o poskytování</p>	<p>spotřebitele získán. Postačí, aby tento souhlas byl získán na začátku telefonního hovoru? Nebo pokud podnikatel vyláká souhlas při předchozím telefonickém hovoru? Vyhoví paušální souhlas pro neurčitý počet nabídek?</p> <p>Je třeba zdůraznit, že ve všech případech, kdy je smlouva uzavírána distančním způsobem (bez ohledu na navrhovaný § 1825 odst. 2), má již dnes podnikatel povinnost vydat spotřebiteli vyhotovení smlouvy či potvrzení o jejím uzavření v textové podobě (dnešní § 1822 OZ, nově § 1824a OZ). Navrhovanou úpravou nedochází k omezení způsobu této kontraktace, pouze odkladu závaznosti dohodnuté smlouvy.</p> <p>Ustanovení § 1825 OZ nedopadá na smlouvy o finančních službách, neboť tyto smlouvy jsou upraveny zvlášť v § 1841 a násl. OZ. Z důvodu právní jistoty zákon u těchto služeb ve většině případů vyžaduje vždy písemnou formu (např. § 104 zákona č. 257/2016 Sb., § 2758 odst. 2 OZ).</p> <p>k bodu 1, § 1825 odst. 3 písm. b):</p> <p>Výslovné zakotvení výjimky je dle našeho názoru nadbytečné a může</p>
--	--	---

		<p>příslušné služby).</p> <p>Vládním návrhem navrhované legislativní řešení (objektivně nutno potvrdit, že s využitím diskrece dané členským státům ustanovením čl. 8 odst. 6 směrnice 2011/83) podle názoru předkladatele pozměňovacího návrhu jde zbytečně výrazně a neproporcionálně nad rámec směrnice 2011/83. Novelizované ustanovení § 1825 občanského zákoníku je ustanovením soukromého závazkového práva. Podle právního názoru předkladatele pozměňovacího návrhu by všechny právní normy soukromého závazkového práva měly velmi silně ctít a respektovat principy autonomie vůle, smluvní volnosti a svobodného individuálního jednání fyzických a právnických osob. Tyto principy mají hodnotu principů ústavněprávních (viz v této souvislosti zejména ustanovení čl. 2 odst. 4 Ústavy České republiky, ustanovení čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, ustanovení § 2 odst. 1 občanského zákoníku a jednoznačnou, ustálenou a dlouhodobou judikaturu Ústavního soudu, z mnoha rozhodnutí např. nález sp. zn. I. ÚS 546/03 – z odůvodnění uvedeného nálezu vyplývá, že i zákonodárce musí při tvorbě omezujících, příkazujících či zakazujících ustanovení podústavních právních předpisů velmi obezřetně dbát jen minimalistického, legitimního a proporcionálního zasahování do autonomního svobodného jednání jednotlivců; citují „...<i>Autonomie vůle a svobodného individuálního jednání je na úrovni ústavní garantována čl. 2 odst. 3 Listiny. Tento článek Listiny je třeba chápat ve dvojím smyslu. Ve své první dimenzi představuje strukturální princip, podle něhož lze státní moc vůči jednotlivci a jeho autonomní sféře (včetně autonomních projevů volních) uplatňovat pouze v případech, kdy jednání jednotlivce porušuje výslovně formulovaný zákaz upravený zákonem. Také takový zákaz však musí reflektovat toliko požadavek, spočívající v zabránění jednotlivci v zásazích do práv třetích osob a v prosazení veřejného zájmu, je-li legitimní a proporcionální takovému omezení autonomního jednání jednotlivce. Takový princip je pak třeba chápat jako esenciální náležitost každého demokratického právního státu (čl. 1 odst. 1 Ústavy)...</i>“). Má-li Česká republika být demokratickým právním státem skutečně moderním, pružným a efektivním, nikoliv „právně či byrokraticky přeregulovaným“, pak by každý zákonodárný návrh do oblasti soukromého práva měl být vždy velmi vážně a odpovědně poměřován výše zmíněnou ústavní zásadou autonomie vůle a svobodného individuálního jednání.</p> <p>Pozměňovacím návrhem se tak jeho předkladatel snaží, snad o něco vyváženěji než vládní návrh, vybalancovat rozumnou míru ochrany spotřebitelů na straně jedné a dodržování ústavního principu autonomie vůle a svobodného individuálního jednání na straně druhé.</p>	<p>vyvolat řadu výkladových nejasností.</p> <p>Předně je třeba upozornit na terminologickou nepřesnost návrhu. Nedochází ke změně <i>smlouvy</i>. Smlouva je právní skutečnost, kterou nelze zpětně změnit. Dochází ke změně <i>závazku</i> založeného smlouvou, tj. práv a povinností stran.</p> <p>Vládou navrhované pravidlo v odstavci 2 se vztahuje na <i>nabídku</i>, kterou se podle § 1731 OZ rozumí <i>návrh na uzavření smlouvy</i>. Důvodová zpráva k občanskému zákoníku k tomuto výslovně uvádí: „Osnova se snaží o terminologickou jednotnost, a užívá tedy co možná pro stejné pojmy stejná slova a pro různé pojmy slova různá. Opouští se tudíž např. ztotožňování smlouvy se závazkem nebo závazku s dluhem atp., neboť ani zákon nemůže měnit smysl slov. Slovem „smlouva“ se tudíž označuje jen určitá právní skutečnost, z níž <u>vzniká</u> závazek, „závazkem“ se rozumí obligace, „dluhem“ povinnost k plnění ze závazku vzniklá apod. ... Stejně tak, mluví-li se v osnově o „vzniku smlouvy“ a o „uzavření smlouvy“, nemohou vzniknout pochybnosti, co je tím míněno.“ Podle terminologie občanského zákoníku se tedy pod pojmem <i>nabídka</i> rozumí</p>
--	--	--	---

	<p>Vládním návrhem navrhované ustanovení § 1825 odst. 2 občanského zákoníku nad rámec směrnice 2011/83 ztěžuje možnost uzavření smlouvy po telefonu v případech, kdy volá podnikatel spotřebiteli. Uvedená úprava jde nad rámec směrnice 2011/83 a dopadá nejen na nově uzavírané smlouvy, ale i na dohody o změně dříve uzavřených smluv, tzv. dodatky.</p> <p>Účelem ustanovení je poskytnout spotřebiteli dobu na rozmyšlenou před uzavřením smlouvy. To však nemusí být ve všech případech možné. V určitých případech, zejména v případech změnových požadavků u stávajících služeb, může uvedené vést až k nemožnosti úpravy smlouvy uzavřené na dálku.</p> <p>S ohledem na výše uvedené navrhuje předkladatel pozměňovacího návrhu pravidlo obsažené v odstavci 2 vládního návrhu ponechat beze změny, ale stanovit z něj dvě výjimky a tyto dvě výjimky vymezit v novém odstavci 3.</p> <p>První výjimka je obdobná situaci, kdy spotřebitel zavolá sám podnikateli. Na tuto situaci nové pravidlo rovněž nedopadá. Přitom není faktického rozdílu v tom, zda spotřebitel podnikateli přímo zavolá, nebo jej o zavolání požádá, čemuž odpovídá text první výjimky. Z důvodu předcházení případnému zneužití první výjimky pozměňovací návrh stanoví, že žádost spotřebitele o zpětné zavolání podnikatele musí být učiněna výslovně (pojem „výslovně“ je přitom standardním legislativním pojmem použitým občanským zákoníkem ve více než 80 případech, kdy zákonodárce chce zpřísnit formu určitého projevu vůle a vyloučit pro danou konkrétní situaci možnost pouhého konkludentního projevu vůle).</p> <p>Druhá výjimka míří na situace, kdy spotřebitel je již ve smluvním vztahu s podnikatelem a prostřednictvím telefonického hovoru má proběhnout změna stávající služby nebo produktu. V tomto případě by vznikaly zbytečně dva režimy obsluhy zákazníka – spotřebitele klienta podle toho, zda volal klient nebo podnikatel. To může dopadat zejména na telekomunikační služby nebo nefinanční služby poskytované bankami (např. identifikační služby). Ke druhé výjimce předkladatel pozměňovacího návrhu zdůrazňuje, že věcně a právně je tato výjimka zcela v souladu s právním názorem Ministerstva průmyslu a obchodu, coby gesčního ministerstva vládního návrhu (byť Ministerstvo průmyslu a obchodu dalo k pozměňovacímu návrhu negativní stanovisko) – ve stanovisku k pozměňovacímu návrhu Ministerstvo průmyslu a obchodu výslovně uvádí: <i>“Jak zaznělo v úvodní části, pravidlo se vztahuje pouze na nabídku (tj. návrh na uzavření smlouvy) ze strany podnikatele učiněnou spotřebiteli během telefonního hovoru. Z toho plyne, že na změny již existujících smluv</i></p>	<p>návrh na uzavření smlouvy, tedy zřízení nového závazku. Naopak, termín <i>dohoda</i> je používán pro změnu či zrušení již existujícího závazku (srov. např. § 1902: „dohoda o změně obsahu závazku“, § 1981: „dohoda o zániku závazku“). Pokud navrhovaná výjimka cílí na vysvětlení, že pravidlo se neuplatní pro dohody o změně závazku, pak takovýto vysvětlující text nepatří do normativní části textu, ale do důvodové zprávy.</p> <p>Dále upozorňujeme na sektorovou úpravu, kdy například v § 94 zákona č. 284/2009 Sb. je pro změnu závazku z rámcové smlouvy vyžadována textová podoba, tj. na trvalém nosiči dat: <i>„Navrhuje-li poskytovatel uživateli změnu závazku z rámcové smlouvy, musí tak učinit na trvalém nosiči dat způsobem uvedeným v § 80 odst. 1 nejpozději 2 měsíce přede dnem, kdy má podle návrhu změna závazku z rámcové smlouvy nabýt účinnosti.“</i></p>
--	--	--

		<i>navrhované pravidlo nedopadá. Domníváme se tedy, že není třeba tuto situaci výslovně uvádět. “.</i>	
3. SD 1187	<p>ČÁST DRUHÁ Změna občanského zákoníku</p> <p>Čl. III</p> <p>43. V § 1830 se vkládá nový odstavec 1, který zní: „(1) Spotřebitel může odstoupit od smlouvy jakýmkoli jednoznačným prohlášením učiněným vůči podnikateli.“.</p> <p>Dosavadní text se označuje jako odstavec 2. <i>CELEX: 32011L0083</i></p>	<p>Poslanec Haas</p> <p><u>Navrhovaná úprava:</u></p> <p>1. V ČÁSTI DRUHÉ, článku III., bod 43. nově zní:</p> <p>„43. V § 1830 se vkládá nový odstavec 1, který zní:</p> <p>„(1) Spotřebitel může odstoupit od smlouvy jakýmkoli jednoznačným prohlášením učiněným vůči podnikateli v téže nebo přísnější formě, než v jaké byla smlouva uzavřena.“.</p> <p>Dosavadní text se označuje jako odstavec 2.“.</p> <p>CELEX: 32011L0083</p> <p><u>Odůvodnění:</u></p> <p>K bodu 1.</p> <p>Vládním návrhem navrhované ustanovení § 1830 občanského zákoníku plyne z čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/83: „Spotřebitel před uplynutím lhůty pro odstoupení od smlouvy informuje obchodníka o svém rozhodnutí odstoupit od smlouvy. K tomuto účelu může spotřebitel buď: a) použít vzorový formulář pro odstoupení od smlouvy, který je uveden v části B přílohy I, nebo b) učinit jakékoli jiné jednoznačné prohlášení o svém rozhodnutí odstoupit od smlouvy. Členské státy nestanoví žádné jiné formální požadavky na vzorový formulář pro odstoupení od smlouvy než požadavky stanovené v části B přílohy I.“</p> <p>Recitál 44 směrnice 2011/83 uvádí: „...Spotřebitel by však měl mít i nadále možnost odstoupit od smlouvy na základě prohlášení formulovaného vlastními slovy za předpokladu, že je toto prohlášení určené obchodníkovi, v němž spotřebitel uvádí svoje rozhodnutí odstoupit od smlouvy, jednoznačné. Dopis, telefonní hovor</p>	<p>Stanovisko MPO – nesouhlasí</p> <p>k bodu 1:</p> <p>S navrhovanou změnou nelze souhlasit, neboť je v rozporu s příslušnou směrnicí a pravidlo je matoucí ve vztahu k bezformálním smlouvám.</p> <p>Směrnice 2011/83/EU v článku 4 stanovuje, že: „[č]lenské státy nesmí v rámci svého vnitrostátního práva ponechat v platnosti ani zavádět ustanovení odchylná od ustanovení této směrnice, včetně více či méně přísných ustanovení za účelem zajištění odlišné úrovně ochrany spotřebitele, pokud není v této směrnici stanoveno jinak.“</p> <p>Článek 11 směrnice musí být vykládán ve smyslu čl. 4 a odpovídajícího recitálu 44 směrnice. Cílem této regulace je ochrana slabší smluvní strany a stanovit harmonizovaná pravidla, která spotřebitelům umožní od smlouvy uzavřené na dálku nebo mimo obchodní prostory odstoupit prostřednictvím vzorového formuláře pro odstoupení (který jim obchodník musí poskytnout), či prostřednictvím jakéhokoli</p>

	<p>nebo navrácení zboží spolu s podáním jednoznačného prohlášení by tomuto požadavku mohly vyhovovat, avšak důkazní břemeno ohledně skutečnosti, že odstoupil od smlouvy v časové lhůtě stanovené směrnicí, by měl nést spotřebitel. Je proto v zájmu spotřebitele, aby obchodníka o svém odstoupení od smlouvy informoval prostřednictvím trvalého nosiče.“</p> <p>Účelem úpravy je zamezit podnikateli v tom, aby omezoval spotřebitele v uplatnění práva na odstoupení od smlouvy.</p> <p>Nicméně je právní otázkou, zda ve vládním návrhu nejde o extrémní transpozici pravidla. Může totiž docházet k nepředvídaným situacím, kde bude problematické zejména prokazování negativní skutečnosti. V praxi si lze představit například následující právně velmi sporné situace s nejasným výsledkem pro spotřebitele, jehož právní ochranu přitom naopak chce vládní návrh posílit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spotřebitel odstoupí od smlouvy bezformálně a podnikatel odstoupení akceptuje. Spotřebitel následně bude po podnikateli požadovat plnění. • Spotřebitel neodstoupí od smlouvy a podnikatel bude tvrdit, že spotřebitel odstoupil. Podnikatel následně bude odmítat poskytnout spotřebiteli plnění. <p>Článek 11 odst. 1 směrnice 2011/83 má dle názoru předkladatele pozměňovacího návrhu mířit spíše na obsah samotného odstoupení spotřebitele od smlouvy, tj. podnikatel by neměl požadovat pro účinnost odstoupení spotřebitele od smlouvy jakékoliv obsahové náležitosti či informace nad rámec směrnice 2011/83.</p> <p>Samotná forma odstoupení spotřebitele od smlouvy je zmíněna v recitálu směrnice 2011/83, a to způsobem, ze kterého nelze s jistotou říct, zda směrnice 2011/83 skutečně požaduje „bezformálnost“ odstoupení, když recitál uvádí, že uvedené formy pouze mohou naplňovat požadavek, nikoliv že jej naplňují („...could meet this requirement.“).</p> <p>Obdobně i příloha I.A. směrnice 2011/83 uvádí ve vzorovém formuláři pro</p>	<p>jednoznačného prohlášení (<i>make any other unequivocal statement...</i>). Podle příslušného bodu odůvodnění „[d]opis, telefonní hovor nebo navrácení zboží spolu s podáním jednoznačného prohlášení by tomuto požadavku mohly vyhovovat, avšak důkazní břemeno ohledně skutečnosti, že odstoupil od smlouvy v časové lhůtě stanovené směrnicí, by měl nést spotřebitel. Je proto v zájmu spotřebitele, aby obchodníka o svém odstoupení od smlouvy informoval prostřednictvím trvalého nosiče.“ Z toho je zřejmé, že volba formy odstoupení je na spotřebiteli a členským státům není podle čl. 4 směrnice umožněno přijmout odlišnou úpravu. Pozměňovací návrh je v rozporu s čl. 4 i 11 směrnice. Podmiňování odstoupení od smlouvy konkrétní formou může v praxi vést ke snížení ochrany spotřebitelů, neboť jejich projevy vůle budou zpochybňovány právě kvůli nedodržení formy.</p> <p>Rozumíme argumentu o návodnosti řešení pro spotřebitele. Upozorňujeme však, že právě za tímto účelem má podnikatel povinnost již při uzavření smlouvy spotřebiteli poskytnout vzorový formulář pro odstoupení</p>
--	---	--

		<p>odstoupení následující: „...Pro účely uplatnění práva odstoupit od smlouvy nás ()musíte o svém rozhodnutí odstoupit od této smlouvy informovat formou jednoznačného prohlášení (např. dopisu zaslaného poštou, faxu nebo e-mailu)...“.</p> <p>Vládním návrhem navržená extenzivní úprava by tak velmi pravděpodobně způsobila značnou právní i faktickou nejistotu a postavení spotřebitelů by tedy nezlepšila, ale naopak zhoršila (znejistila). A to zejména s ohledem k tomu, že důkazní břemeno ohledně práv souvisejících s případným odstoupením spotřebitele od smlouvy nese spotřebitel, nikoliv podnikatel (viz čl. 11 odst. 4 směrnice 2011/83: „Důkazní břemeno ohledně uplatnění práva odstoupit od smlouvy v souladu s tímto článkem nese spotřebitel.“).</p> <p>Předkladatel pozměňovacího návrhu proto navrhuje, aby byla forma odstoupení spotřebitele od smlouvy limitována alespoň pravidlem minimálně shodné formy s formou, v jaké byla smlouva uzavřena. Tento požadavek je přiměřený, vyvážený pro spotřebitele i podnikatele, zajišťující spotřebiteli i podnikateli právní jistotu a je v souladu se směrnicí 2011/83.</p>	<p>od smlouvy [spolu s poučením o odstoupení od smlouvy; § 1820 odst. 1 písm. i) návrhu].</p> <p>Konečně upozorňujeme, že navrhované pravidlo vyvolává značné výkladové nejasnosti. Ustanovení § 564 OZ, kterým se návrh inspiroval, totiž dopadá na odlišné případy, totiž na případy, kdy určitou formu předepisuje <i>zákon nebo ujednání stran</i> (např. písemně / s úředně ověřenými podpisy / veřejná listina). V naprosté většině běžných spotřebitelských smluv však zákon žádnou formu nepředepisuje a tyto smlouvy v praxi zpravidla žádnou formu nesplňují. Není tedy například jasné, co je „v téže nebo přísnější formě“ v případě smlouvy uzavřené prostřednictvím e-shopu, pokud smlouva nesplňuje požadavky písemné formy. Spotřebitel tak vždy nemůže odstoupit shodným technickým způsobem, jakým smlouvu uzavřel. Postačí tedy, pokud odstoupí prostřednictvím chatu na stránkách obchodníka? Nebo pošle SMS na zákaznickou linku? Ohledně toho vznikají pochybnosti a vytváří se prostor pro možné zneužívání navrhovaného pravidla v neprospěch spotřebitelů.</p>
--	--	--	--